

Erling Jepsen, "Kunsten at græde i kor" (2002)

Uddrag

Erling Jepsen

Uddrag af romanen *Kunsten at græde i kor* (2002)

Romanen er fortalt gennem en 11-årig drengs øjne og handler om en indremissionsk, sønderjysk familie 1960'erne, hvor den psykisk ustabile faders største øjeblikke er, når han kan holde tale til en begravelse, hvor alle bliver rørt til tårer.

I weekenden kommer min storebror hjem og besøger os. Han kommer fra Sønderborg, hvor han går på teknisk skole. Han er en voksen mand på næsten tyve, og han har briller og et lille overskæg. Mor kaster sig om halsen på ham, far trykker ham i hånden. Jeg ved ikke hvor glad far er for at se ham, far virker altid så stille når min storebror er hjemme.

Under armen har han tegninger som han viser os; de forestiller en mølle set fra forskellige vinkler, man kan endda se det indvendige, trapper og loftsbjælker tegnet med sort kridt. Min storebror hedder Asger og vil være arkitekt.

Da vi spiser aftensmad, kigger Asger pludselig hen på mor og siger:

- Mm, det smager godt.

Bare sådan. Vi kigger alle op og holder vejret; hvad var det han sagde?

- Tak, siger mor og rødmer lidt.

- Du fedter for hende, siger far; han har aldrig rost mors mad, vi andre har heller ikke, det gør vi ikke her i huset. Vi spiser hvad vi får serveret og holder mund.

Asger har heller ikke Ekstrabladet liggende ved siden af tallerkenen, sådan som far altid har, og han spiser med kniv og gaffel! Og det er ikke engang søndag, heller ikke helligdag. Hvad bliver det næste? Efter maden, da Asger er på toilettet, går snakken. Far er bange for han er bøsse, hvad det så end betyder. Men mor mener det ikke; sådan gør man i de store byer, siger hun, man spiser med kniv og gaffel til hverdag såvel som til fest.

Om aftenen synger vi slagere, og nu lyder det rigtig af noget, for nu er vi fem. Asger græder ikke helt så meget sammen med os, som han gjorde engang, men han synger godt og kan teksten udenad. Mor hviler sit hoved på hans skulder, og da far ser det, skynder Sanne at hvile sit hoved mod fars, så han ikke føler sig udenfor. Sanne er en god pige.

Om natten vågner jeg ved, at nogen skændes nede i stuen. Jeg ligger inde hos mor og far, eftersom Asger får sit gamle værelse, når han er hjemme. Mor er også vågnet og står op, fars halvdel af dobbeltsengen er tom.

- Hvad skal du? spørger jeg.

- Læg du dig bare til at sove, siger hun og finder sine sutsko. – Jeg kommer igen om lidt.

Men jeg lister efter hende ned ad trappen, må se hvad der sker. Det er det sædvanlige: Far ligger på alle fire på køkkengulvet med skjorten revet op. Hvis man ikke vidste bedre, kunne man tro, at han havde været oppe at slås, men det er ham selv; han har det med at rive sin skjorte op, når nogen siger ham imod. Ligesom når man er ved at kvæles. Han hvæser og river til så knapperne flyver til alle sider. Jeg har selv prøvet engang, da jeg ikke kunne få min vilje, men jeg fik bare en røvfuld fordi jeg ødelagde min skjorte.

Sanne sidder og kigger skyldbetyngt ned i gulvet; hun er åbenbart gået i byen i stedet for at gå i seng, og far har siddet oppe og ventet til hun kom hjem – ventet længe, og så har hun den korte kjole på! Der er ikke noget at sige til at far er vred. Asger sidder ved siden af hende, det er ham der skændes med far.

- Hvad sker der dog? spørger mor. Hun tager et viskestykke i hånden og stiller sig i et hjørne, men så opdager hun mig.

- Og hva' skal du?

- Jeg skal tisse, siger jeg og går ud på toilettet. Men jeg lukker ikke døren, for så kan jeg ikke høre hvad de snakker om.

- Jeg vil ikke ha' hun går i byen i den sæk, siger far. – Jeg sagde til hende hun ikke måtte, men hun gjorde det alligevel, og nu sidder Asger og forsvarer hende!

- Hvorfor må jeg ikke gå i byen i den kjole, når jeg godt må ha' den på her-hjemme? spørger Sanne.

- Det ved du udmærket godt, siger far, men så blander Asger sig. Han forsøger vist at berolige far. Nu råber de i munden på hinanden alle tre, og det er svært at høre hvem der siger hvad. Pludselig er der ro. Jeg skyller ud og går tilbage til køkkenet.

Det virker som om der er blevet raset ud, og alle er gode venner igen, gudskelov. Det vil sige, far ser nu stadig lidt slukøret ud. Jeg vil helst se ham glad, sådan gennemglad, så jeg foreslår noget:

- Hvad med om Sanne og far sover på sofaen i nat?

Men de kigger alle så underligt på mig.

- Det plejer de, og så får far det så godt bagefter, fortsætter jeg.

- Nej, ikke det! råber Sanne og begynder at ryste over hele kroppen; hun kan ikke være det bekendt, jeg hader når hun sådan ryster. Og Asger spærre øjnene op og stemningen er helt ødelagt igen.

- Hvad skal det sige? spørger han, men nu kan det ellers nok være jeg holder mund. Så vender han sig mod Sanne.

- Spør' far, siger hun.

Far svarer ikke, men hans hage bævrer, og så skal man lade ham være. Jeg er bare ikke sikker på at Asger ved det, han bliver ved med at kigge på far med sådan nogle smalle øjne. Det gør mig bange, og mor tager mig i hånden og trækker mig med ovenpå. Vi lægger os i dobbeltsengen; gad vide om jeg skal sove her? Det plejer kun at være når jeg er syg og har feber, og jeg er helt rask. Det er nu svært at sove, for de råber højere og højere nede i køkkenet. Jeg trykker mig ind til mor; hun smiler til mig og ryster på hovedet som for at sige, at de er skøre alle sammen, men det er vi to gudskelov ikke. Så hører jeg Asger sige ordet ”politi” højt og tydeligt. Jeg forstår intet; skal politiet nu give far lov til at sove med sin egen datter på sofaen? Jeg river mig løs af mors arme, må ned til de andre igen. Og sikke et syn der møder mig, jeg ved ikke hvad jeg skal mene: Far har bukserne nede, og Asger bøjer ham over knæet og smækker ham i den bare røv! Sanne lægger sig imellem, jeg gør også, jeg kravler op på nakken af Asger og bider ham i øret. Men vores storebror er stærk og slår mange gange, før Sanne og jeg får ham stoppet. Far græder, mens jeg hjælper ham bukserne på. Sanne og jeg holder trøstende om ham, men det er som om det ikke hjælper. Hvor er det pinligt, sådan noget må ikke ske hos os; som jeg har forstået det, er det kun noget som kan ske i et arbejderhjem!